

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Ad colligendas eleemosynas Industrię.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

celerius, alij qui tardius rem assequantur, alij qui plura, alij qui pauciora, moderandus est sermo, ut auditoris ingenium fuerit excellentius, vel humilium, & sicut vasa angusti oris, quæ humoris copiam respiciunt, quod autem guttatim instillatur recipiant: ita doctrina pro cuiusque captu est infundenda. Quod si nescitur ingeniorum qualitas, adhibenda est in dicendo claritas, ut omnibus satisfiat: & subinde inter communita aliquid breuiter admiscendum altioris intelligentiæ, quod auctoritatem conciliet.

Decimotercio plurimum conducit ad cognoscendas, & degustandas veritates rerum spiritualium id tenere quod in Dialogis Platoniciis videmus facilitatum, & ad August. obseruatum, ut per interrogatiunculæ nonnunquam agendo procedatur, nam hoc modo ita deducuntur, ut dum quædam concedunt illi, alia quæ consequuntur, & ad eorum profectum desiderantur, vel concludant ipsimet, vel conclusa libenter admittant, eos enim vehementius, & mouent, & mouent ea veritates quas ipsi penetrant, & deducunt.

Decimoquarto, denique quocumque modo procedatur curandum est semper, ut ijs, quorum saluti spirituali voluerit consulere, hoc efficaciter persuadeat, quatenus ipsi se ad Dei gratiam recipendam, suis aliorumque orationibus, elemosynis, alijsve similibus adiuuentis disponant: procuret etiam pro viribus ut opere compleant, quæ in concionibus lectionibusve audiunt: Et si videbitur expedire poterit etiam aliqua scribere quibus piorum deuotioni opituletur. Hactenus de Industrijs quæ ad proximum iuuandum valent: Nunc ad secundam tractationem de elemosynis colligendis veniamus.

Prudens modus procedendi per interrogaciones. l. de Cath. rud.

Cura pauperum, & modus colligendi Eleemosynas.

Cap. VI.

Debet Concionator multum affici ad egenorum miserias subleuandas. Animaduertat vbique ferè locorum, valde ad hoc munus pertinere, ut in Concionibus, qui verbum Dei seminant, sibi in corrogent, vnde pauperes iuuari possint, & gaudeant occasione sibi præberi misericordiæ opera, pariter quæ ad animos, & quæ ad corpora spectant exercendi. Quod si quis onerosum id putet, & quasi per transitum exequatur, timeat, ne sit ex imbecillitate charitatis, & misericordiæ suæ, quæ tamen inter Christianas virtutes primum locum obtinent.

Cura pauperum annexa officio Concionatoris magnificenda.

Christus ipse non solum misericordiae affectum, offendit erga eos, qui morbis spiritualibus laborabant, sed etiam in eos qui corporalibus premebantur calamitatibus ut apud Mar. misereor ait super turbam, quia triduo perseverant, & non habent quod manducant & apud Matth. cum leprosus genuflexo dixisset Domine si vis potes me mundare; Iesus misertus extendit manum suam, & tangens eum, ait volo, mandare D. Paulus qui in convertendis ad Christum animabus totus erat; adeo ut ab Euangelij praedicatione ne baptizandi quidem causa se distrahi pateretur, tamen huic curae idest collectis ut ipse vocat faciendis, serio insistebat. Ad eas saepe fideles in Epistolis hortabatur, eas aliquando ipsemet Hierosolymam deferebat; minus id tanquam singulare Dei donum plurimi faciens. In tota ferè Italia moris est eleemosynam commendare, atque colligere, resque procedit egrogie, tum in utilitatem egentium, multa enim eis suppeditantur toto anno subsidia, & honestarum familiarum necessitatibus etiam graubus puellarum periculis obuiam itur; tum in eorum emolumentum qui stipè largiuntur, quia datur eis optima merendi occasio, praesertim eo tempore, quo eorum animi ex verbo Dei auditio, sunt inflammati, ut saepe existimem non minus eos inde emolumentum spiritualis percipere, quam ex ipsa verbi Dei auditione, sed utrumque simul procul dubio amplius prodest; cum hoc modo etiam verbum Dei magis confirmetur. Hoc dixerim quia ubi non est haec consuetudo, facile induci posset, neque enim apud nos vllam habet difficultatem, neque vllum concioni praebet impedimentum. In fine prioris partis Concionator de eleemosyna monet, & in quem usum conferenda sit addit: Tum aliqui siue Clerici, siue saeculares ad hoc parati, & sparsim in ipso auditorum catu collocati, siue vllò tumultu quaritant: Idem inter mulieres aliqua ad id destinatae faciunt. Hoc autem modo plus multo colligitur, quam si ad portas templi absoluta concione, ut alicubi fit; collectio fieret; tum quia inter tumultum populi exeuntis non adest commoda occasio diligenter corrogandi, tum quia ille feruor qui in ipsa Concione, ad verba Concionatoris erat promptus incipit frigere, iamque noua cura subeunt mentem, & multorum animis insita tenacitas redit. Experientia verò perspectum satis apud nos est, qui diligenter, & cum efficacia eleemosynas commendant, copiosas recipere, qui id non faciunt, exiguas, cum detrimento & inopum qui subsidio carent, & dinitum qui praemio. Propterea puto me aliquid adiuu-

Optima consuetudo commendandi pauperes in Concione.

allaturum nostris Concionatoribus, si subscribam hic aliquot communes locos ex quibus materiam sumant, ut res pro voto succedat. Primus locus sit Præceptum nobis à Deo datum, ut bona, temporalia qui habent cum ægenis communicent. Deut. 15. Non deerunt pauperes in Terra habitationis tuæ idcirco ego præcipio tibi, ut aperias manum fratri tuo egeno, & pauperi qui tecum versatur in Terra. Eccles. Pone Thesaurum tuum in præceptis altissimi, & proderit tibi magis, quam aurum, conclude elemosynam in sinu pauperis, & hæc pro te exorabit ab omni malo. Qui obturat aurem ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur. Ex substantia tua fac elemosynam, & noli auertere faciem tuam ab illo paupere, ita enim fiet, ut nec à te auertatur facies Domini. Quod superest date elemosynam, id est de eo quod suppetit vobis, quod habetis. Iudicium sine misericordia fiet ei qui non facit misericordiam. Planè hoc præceptum apparet manifestè, esse secundum legem naturæ, quæ præcipit, ut quod nobis vellemus fieri, si essemus inopes, alijs faciamus. Et secundum legem Moysis ut patet ex dictis. Et multò magis secundum legem Gratiæ, in qua maximè lex viget charitatis, quæ non verbo, & lingua, sed opere magis est exhibenda. Secundus locus est consideratio pœnæ, quæ non seruantibus hoc præceptum infligitur, quæ sepe est pœna æterna, probant hoc Basil. Naz. Chrysost. ex verbis Christi Esuriui, & non dedistis mihi manducare. Hieron. ex illo Ioan. qui habet duas tunicas, det vnã non habenti. August. ex verbis illis destruaui horrea mea, qui reus fuit, non quod aliena rapuerit, sed quia sua tenaciter retinuerit, vbi etiam affert epulonis exemplum, Itaque vtrumque est diuitibus exitiosum, vel si congregent opes, & abscondant, vel si profundant cum luxu, & voluptatibus sine pauperum respectu, ob id, & Christus vtriusque diuitis formam expressit in Euangelio, Tum eius qui amplificare voluit horrea, Tum eius qui induebatur purpura, & bysso, & canes nutrebat, & epulabatur, quotidie splendide, & vtriusque tristem exitum, apertis verbis, manifestum facit. Tertius locus sit, Dignitas, & splendor huius virtutis quæ tanta est ut etiam alijs virtutibus, & pijs operibus colorem, & nitorem addat. Duæ virtutes inter alias, videntur excellere, inter morales Religio, Inter Theologicas Charitas, & hæc quidem, quo pacto erga Deum melius exerceri potest, quam si pro eius amore, proximis bene faciamus? Nam ipse quidem, fons omnium bonorū rebus no-

A a 2 3 stris,

Præceptum

Dei.

Deut. 15.

Eccles. 29.

Prov. 28.

Tob. 4.

Luc. 11.

Iac. 2.

Non dantur
elemosynar
pœna.

Ad Neop.
ep. 1. in si-
ne.

Io. 3.

Hom. 7. ex
50.

Splendor hu-
ius virtutis.

1. Io. 3.

ſtris, nequaquã indiget, quamobrem, optimum eſt S. Ioannis argumentum, rectèque concludit, Qui viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauserit viſcera ſua, quomodo charitas Dei, manet in eo? optima etiam eſt, illatio, cum ait, qui proximum, quem videt non diligit, Deum quem non videt, quomodo diliget? Si autem religionis virtus conſideretur, dicat quiſpiam, nobiliſſimum eius actum eſſe ſacrificium, & tamen, Chriſtus clamat, Diſcite, quid eſt, miſericordiam volo, & non ſacrificium, & Paulus Beneficentiã, & communionis, nolite obliuiſci, talibus enim hoſtijs promeretur Deus, & D. Iac. Religio munda & immaculata apud Deum, & homines, eſt viſitare pupillos, & viduas in tribulatione earum. Quarto nullum eſt opus, quod Deo nos magis ſimiles reddat, ſicut cum noſtra alijs communicamus, Deus enim eſt ipſum in ſe bonum, Naturam autem boni, eam eſſe ſcimus vt ſe ipſum alijs communitet; Itaque rectè illud dictum eſt, nulla re magis homines ad Deum immortalem accedere, quam beneficentia, & liberalitate, quod vel ethnici prædicarunt, ſed etiam hoc, vt cætera luculenter noſter Nazianzenus. Nihil (inquit) tam diuinum, homo habet quàm de alijs benemereri, tamenſi Deus maiora, hic minora beneficia conferat, vterque pro viribus, Fac inquit calamitoſo ſis Deus, Dei miſericordiam imitando] de Deo etiã ſcripturã nihil crebrius, nihil magnificentius prædicant, quam miſericordiam, quaſi hoc Deus titulo maximè gaudeat, vt ſit pater miſericordiarum & Deus totius conſolationis, & repetitis vocibus geſtiat appellari, miſericors, & miſerator Domini proprium, quam humanitas erga alios homines vt ipſa etiam vox humanitatis ſonat. Certè ſi, totum hominem quaſi membratim intus, & extra inſpicias, ita profecto comperies, Oculi, aures, lingua, manus maximè, pedes, atque adeo omnia corporis membra, pietatem loquuntur, & docent, quippè, quæ à natura ſint tradita, non ſolum vt tibi ſoli ſeruiant, ſed vt his etiam in alios ſis beneficus, videndo aliorum neceſſitates, audiendo, conſolando, adiuuando. Intellectus etiam vt alijs conſulas, Voluntas maximè eſt ad amandum, & compatiendum prona. Homo ſum (ait ille) humani à me nihil alienum puto, monſtrum eſt naturæ, non homo brutis crudelior, qui ſibi tantum, ſe natum putat. Sexto, nihil eſt quod ita reddat hominem, non ſolum planè hominem, ſed etiam Illuſtrem, & magnum, vt hæc ipſa virtus, rectè ille, Regia crede mihi, res eſt ſuc-

Matt. 9.
Heb. 13.

Iac. 1.

Elemofyna
facit Deo ſi-
mitem.Orat. de
paup. amo-
re.Natura homi-
nis.Elemofyna
facit hominẽ
illuſtrem.

est succurrere lapsis. Merito Imperator Leo, homines ad benefaciendum miseris promptos, soli comparabat, cuncta lustranti, & omnibus sui calor, ac luminis aliquid impertienti. Tales fuere Abraham, & Iob, & alij innumerabiles. Ostendat noster Ecclesiastes, in hoc, viros nobiles posse veram nobilitatem significare, si egentium hominum, & piorum locorum, curam suscipiant, magis quam si opes infumant in alendis canibus, & equis & parietibus vestiendis, & in ædificiorum, famulorum & aliarum rerum superfluo apparatu. Septimus locus est quod Eleemosynis debita solvimus, quibus ad pœnas tenemur, etiam post dimissa peccata; Ita Dan. Consilium meum Rex placeat tibi peccata tua eleemosynis redime Eccl. Ignem ardentem extinguit aqua, & eleemosyna, resistit peccatis. Octauus est etiam opus meritorium nouæ gratiæ, ac iustitiæ, est enim Eleemosyna persimilis illi oleo, quod suis precibus à Deo Elias impetrauit Viduæ, cui etiam dixit vade & vende oleum, & redde creditori tuo, tu autem, & filij tui vinite de reliquo, simul debita soluit, eodemque tempore sibi apud Deum lucrum comparat. Apud Pau. dicitur qui parce seminat, parne, & metet, & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet, qui autem administrat semen seminanti, (Deus scilicet) & panem ad manducandum præstabit, & angebit incrementa frugum iustitiæ vestræ, vt in omnibus locupletati abundetis & paulo ante dixerat, potens est autem Deus, omnem gratiam abundare facere in vobis, & quæ sequuntur. Rectè Augustinus fecundus est ager pauperum, citò reddit donantibus fructum) Similis Terræ, quam seminavit Isaac, reddenti fructum centesimum, & Christus etiam centuplum promittit, Non est potens ad munera, cœlitus obtinenda, non quæ animis duntaxat, sed quæ corporibus etiam profint, & temporibus bonis, modo, in damnum hominum non sint cessura: Eccl. Conclude eleemosynam in sinu pauperis, & hæc pro te exorabit. Decimo plurimum adiumenti, & cōsolationis præbet morituris, qui in pauperes fuerunt misericordes Psal. Beatus qui intelligit super ægenum, & pauperem in die mala liberabit eum Dominus. Tobias eleemosyna (inquit) à morte (scilicet mala) liberat, & ipsa est quæ facit inuenire misericordiam, rectè Ambros. Non sunt hominis bona, quæ secum ferre non potest, sola misericordia, comes est defunctorum Eccl. mitte panem tuum super transeuntes aquas (idest inopes) & post tempora multa inuenies. Non patitur animam ire in gehennam

A a a 4 Tob.

Eleemosyna
satisfacit pro
peccatis.Dan. 6. 4.
Eccl. 3.Est Opus me-
ritorium.

4. Rom. 4.

2. Cor. 9.

Serm. 25.
de Ve. 40.
c. 3.Valet ad be-
neficia reci-
pienda.Plurimum iu-
uat morietes.
Tob. 12.

Eccl. 11.

- Tob. 4.* Tob. esto misericors sicut potueris, primum enim bonum tibi thesaurizas in die Iudicij. Ipsa est quæ assignat locum in Paradiso Eccl. omnis misericordia faciet locum unicuique secundum meritum operum suorum, est enim charitas in Cælo, ut summus Aconomus, in Dei Palatio, distribuens unicuique suas pro meritis sedes. Eccl. Eleemosyna quasi viri sacculus cum ipso, & gratiam hominum, quasi pupillam conseruabit & postea exsurgit, & retribuit illis retributionem, unicuique in caput ipsorum. Undecimò, Nihil aduersus peccata validius, præteritorum curat vulnera, futuris cauendis præmunit, medicina pariter, & antidotum Eccl. Deus prospèctor est eius qui reddit gratiam, meminit in posterum, & in tempore casus sui, inueniet firmamentum, præter hos locos. Poterit aliquando Concionator, diuitum auaritiam arguere, qui erga pauperes non amant, non exercent beneficentiam, ac pietatem, quare sit Duodecimus locus ut proponat diuitibus tanquam primum principium, bona quæ temporalia vocamus, non esse absolute ipsorum, sed Dei dispensatores constitutos ipsos esse, non dominos. Ille plane iniquus, qui non in familiam Domini, dispensat Docent hoc Sancti Patres Ambr. in Luc. ubi inducit diuitem illum auarum ita dicentem, quid iniustum est, si cum alienatum propria dicis? quæ? ex quibus reconditis in hunc mundum detulisti? Quando in hanc lucem ingressus es quando de ventre matris existi, quibus quæso facultatibus, quibus subsidij stipatus ingressus es? & addit proprium nemo dicat quod est communi plusquam sufficeret sumptum, & violenter obtentum est. Nunquid iniquus est Deus, ut tu quidem esses affluens, & abundans, alijs subsidia vitæ deessent, & egerent? Greg. cum quilibet necessaria indigentibus ministramus, sua illis reddimus non nostra largimur, & ideo ait Eleemosynam à Christo vocari Iustitiam, cum ait videte, ne Iustitiam vestram faciatis coram hominibus. Hieron. in illud væ qui multiplicat non sua, idem docet, & confirmat ex verbis Christi apud Lu. si in alieno fideles non fuistis, quod vestrum est quis dabit vobis? Basil. sic ait esurientis est panis, quem tu retines, nudi est vestis, quam in arca custodis, discalceati calceus, qui apud te marcescit. Ber. Nostrum est, quod effunditis, clamant nudi, clamant famelici, nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expeditis. Saluianus affert illud Prou. 3. honora Dominiuum de tua substantia, Eccl. Catb. & subdit, si deuotus es, da quasi tuum, si indeuotus redde quasi

Contra peccata Antidotum.

Eccl. 3.

Diuites sunt dispensatores non Domini.

Ambr. in Luc.

3. p. pass. adm. 22.

In cap. 2.

Abac.

Lu. 16.

In Diuites

Hom. 1.

Ep. 42.

Cap. 1. de

Eccl. Catb.

quasi non tuum, da si vis redde si non vis.] Vnde etiã sancti colligunt auaros qui sua non communicant egentibus, esse fures iuxta illud. Isa. Rapina pauperis in domibus vestris, sic Basilius, & Ambrosius. Et ego adderem huiusmodi esse hostes boni communis, & totius generis humani, in omnes homines tyrannidis quoddam genus exercentes. Quod autem patres bona diuitum, ipsorum esse negant, non de dominio iustitiæ intelligi debet, quod est inter homines, quomodo negari non potest, hominem habere dominium earum rerum, quas iusto titulo acquisiuit. Sed si consideret se homo, Deum respiciendo, Qui diues est debet Deum agnoscere Dominum omnium suorum, bonorum, se vero eius administrum, atque distributorem. Decimustertius locus est, ex diuitum quorundam in pauperes, crudelitate, quam Concionatores merito possunt exaggerare; vt sancti Patres faciunt, à quibus nos spiritum, ac zelum, in concionando addiscamus oportet, lege Chrysostr. vbi exemplum narrat crudelis avari, qui exultante tota vrbe ob spem futuræ annonæ fertilis, solus dolebat, quod non posset suum triticum, quod reseruauit, caro vendere, quem ait dignum fuisse cui lingua excinderetur, qui lapidibus obrueretur, cui etiam pectus, tanquam publico hosti contunderetur. Quid (ait) dolet tibi, non omnes periisse, vt quæstum faceres? Pet. Chrysol. agens de diuite, & Lazaro describit pugnam inter diuitem, ac mendicum Basil. & Ambr. magna eloquentia describunt historiam mendici cuiuspiam, vnum de suis filijs ob extremam inopiam, auaro, & crudeli diuiti vendentis Ambros. etiam fusè agit contra hos auaros, quos similes ait esse Lupis, vestigia Leonum insequentibus vt de præda, & eorum rapinis gaudeant. Decimoquarto, Quando necessitas alicuius familiæ, est valde grauis, explicanda est accommodate ad commiserationem, vt perspecta calamitatis magnitudo, auditorum corda percellat, hic enim est etiam scripturarum sacrarum mos cum ad Eleemosynas largiendas hortantur. Decimoquinto, Vfus Ecclesiæ totius, & Christianæ religionis, qui in charitate præsertim eminet: Olim non colligebantur inter concionandum Eleemosynæ, vt nunc, sed assignabatur dies, & templum vbi arca erat ad eleemosynas reponendas. Paulinus vocat, vas vbi, illæ colligebantur mensam, alij Corbonam. D. Paul. assignat diem Dominicum, quæ est prima Sabbati, De Collectis ait, quæ fiunt in sanctos (id est pauperes Christianos qui erant Hierosolymis) sicut ordinauit Ecclesijs Galatiæ, ita, & vos facite per vnam Sabbati, vnusquisque

Isa. 3.
Basil. in
Diu.
Ambr. de
Nab.

Diuitum aliquorum crudelitas.

Hom. 30.
in 1. Cor.

Ser. 120. et
ser. 124.

In Diu.
l. de Nab.
c. 5.

Serm. 50.
de auth. &
Anania

Tom. 3.
Necessitas pauperum.

Ecclesiæ consuetudo.

Epist. 32.
1. Cor. capit. ult.

Serm. 5.

Scripturæ
multæ.

Patres.

Similitudi-
nes variæ.

Exempla.

Mysterium
diei.Eleemosyna
utilis etiam
rebus tempo-
ralibus.

quisque vestrum apud se reponat, recondens quod ei bene placuerit, ut non cum venero, tunc collectæ fiant. D. Leo habet plures sermones de collectis, & ait ideo dilectissimi, satisfiat Apostolicis institutis, & assignat futuræ collectioni diem Dominicum. Decimosexto, In scriptura sacra, mira, & multa sunt, quæ de eleemosynæ bono dicuntur, poterit noster Orator aliquam ex multis sententijs afferre, ut sic audientes excitet, & habeat parata loca, ut suo tempore delectum habeat. Decimosextimo, eodem modo ex sanctis Patribus insigniora dicta seligat, nec desunt pleraque principum, ac Philosophorum de hac ipsa re apophthegmata. Decimo octavo habeat, & paratas elegantes aliquas de eadem materia similitudines, ut Paulus vocat semen, & multas est reperire apud literas sacras, & sanctos Patres. Decimonono, Valde utile erit afferre præsertim ex historijs Ecclesiasticis exempla eorum, qui in hac virtute fuere singulares, nã exempla plurimum mouent ad exaggeranda quæ dicimus, Romæ in hunc finem editus est libellus, opera Iulij Fulci, qui collectas ex sanctis Patribus multas hac de re sententias, & exempla illustriora complectitur, nec alij desunt eiusdem materiæ libri conscripti. Vigesimo poterit sæpe occasionem arripere ex mysterio vel festo illius diei, ut in Natiuitate Domini, poterit eleemosynam petere ob reuerentiam, paupertatis, nascentis pueruli, cui offerant. In festo Virginis Annunciatae, ob grati animi significationem, cum Deus se ipsum nobis tanta liberalitate fuerit elargitus. In festis Beatissimæ Virginis, quasi ipsa sit quæ petat, vel ut eam sibi quisq; in patronam, & matrem arripiat. Vigesimo primo, Aliquando poterit auditoribus significare, ut illam eleemosynam det, ad donum aliquod impetrandum à Deo, exempli gratia, ut te faciente eleemosynam, Deus suum amorem tibi concedat vel peccatorum remissionem, vel ob reuerentiam, sanguinis Christi, vel ad subsidium præstandum animabus quæ in igne purgatorio detinentur. Vigesimo secundo, poterit docere Eleemosynas non solum spirituales fructus, & cœlestia præmia, sed cum afferre, sed etiam, in præsentis vita, solitas, sæpe rem domesticam, & opes augere, ut ipsa scripturæ docent. Item plus pauperem, qui accipit dare largienti quam ipse det pauperi. Vigesimo tertio, sed illud experientia mihi compertum est, maiores colligi eleemosynas, quando in priori Concionis parte, ita commouit Concionator, affectus, & deuotionem accendit auditorum, ut facile, sit eis eleemosynam erogare pro

pro Dei amore, quem animo conceperunt, etiam si non multum commendatio urgeat. Vigesimoquarto Cypr. patrimonium Deo creditum, nec fiscus inuadit, nec calumnia aliqua forensis euertit; In tuto hereditas ponitur quæ Deo custode seruetur. Hæc possent videri satis, sed placet adhuc addere multiplicem variarum rerum supellectilem, ne eadem cantinella sapius decantata animos ad pietatem obduret, aut aures obtundat.

Pro commendandis Eleemosynis varia dicta.

Cap. VII.

Primò nunquam minuuntur opes, eleemosynas largiendo Clem. comparat Eleemosynam scaturienti puteo, qui, etsi haurias multum, denuò scaturientibus & recentibus aquis repletur, & vberibus quæ si mulgeantur, rursus nouo lacte abundant. Basil. similem esse ait frumento in terram proiecto, quod cum fenore redditur.

Secundò, eleemosyna est quæ clauis habet cæli, Salomon fecit ostia Sancti Sanctorum ex lignis Oliuæ quæ misericordiam Symbolum est, & Christus in Cælum ascensurus Oliueti montem subijt. Vnde est illud Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur.

Tertiò, qui pauperi dat pecunias Deo fœneratur, nulla præter hanc, licite exercetur vsura, Fœneratur Domino qui miseretur pauperi, estque planè grandis vsura, vnum dare vt centum recipias. Adde alijs fœneratoribus quatuor onera subeunda esse. Primum molestia conficiendi tabulas, vt constet ratio dati, & accepti, Secundum est infamis inter homines opinio; Tertium cruciatus conscientie, Quartum necessitas restituendi. Contra Noster fœnerator, nec rationum cura operatur sed dicit vt Paulus, scio cui credidi, & certus sum quia potens est depositum meum seruare, magnam verò laudem apud Deum, hominesque consequitur, conscientie magna quiete, & gaudio fruitur, Denique Deum habet debitorem.

Quartò, dici potest hæc eleemosyna quam erogatis Vectigal quoddam, à Christo Domino impositum ex charitate animoque prompto soluendum, Pauperes, qui pro foribus astant, vel in via occurrunt, vel qui pro eis colligunt, exactores sunt ab eodem Christo destinati ad hoc tributum colligendum. Ego verò Concionator præpositus sum exactoribus, & operi,

De opere & Eleemosyna.

3. pæd. c. 7.

In Diu. Hom. 1.

Eleemosyna aperit Cælum.

Matth. 5.

Qui eleemosynam confert, exerceat se cum Deo.

Pro. 19.

Est Vectigal à Deo impositum.

operi, nollem meam hic diligentiam desiderari, ne conque-
ratur Dominus: qui exigunt magnificiant suas partes merce-
dem à Christo reportaturi, qui petuntur tribuant non vt exa-
ctiorem, sed vt benedictionem.

Finis Dei in
eleemosyna
statuenda.

Quintò in statuendis eleemosynis duplicem finem potuisse
Deum habere asserit Chrysostomus vel in beneficium paupe-
rum, vt inopia subueniretur, vel in gratiam largientium vt
præmium reportarent virtutis, & gloriæ, hunc autem secun-
dum finem, ait Chrysostomus esse Deo præcipuum nam ob pri-
mum non defuissent Deo Thesauri multi, quos sub Terra no-
uit absconditos possidetque vim terræ tribuere ad fruges semper
copiosas progignendas, verum ita voluit Diuina prouidentia,
vt essent qui paupertatis molestias paterentur ad patientiæ
vsum, & præcepit diuitibus vt eos subleuantur ad exercitatio-
nem charitatis.

Diuites imi-
tentur flumi-
na.

Sextò, diuites flumina imitentur, quæ de mari exeunt, & ir-
rigant fecundantque campos, & tandem in mare redeunt,
ita diuites, à Deo suas agnoscant opes, inopum familiarum,
terram irrigent arentem, vt in morte rursum ad mare diuini-
tatis, præmium accepturi redeant.

Diuitiæ sunt
stercora.

Philip. 3.

Septimò, quare D. Paulus omnes opes stercora vocat cum
ait omnia arbitratus sum, vt stercora? planè hæc stercora ne-
quaquam debent intra arcas seruari, quia suo fetore totam
domum inficerent, sed ea est vtilitas, vt per campos projiciantur
ad ferendos vberes fructus Chrysost. si quis ait propter
parsimoniam frumentum domi situm non consumpserit, nec in
terram iecerit id vermibus exedendum tradit, sin autem disper-
serit maiorem messem colliget.

Theriaca cõ-
tra venenum.

Octauò, eleemosyna est antidotum, & maximè vtilis The-
riaca contra venenum Auaritiæ, In componenda Theriaca,
adhiberi solent carnes Viperæ, quæ licet veneno infectæ sint, ta-
men venenum, si diuidantur, extinguunt, Ita planè pecunia est
magna multorum pernicies, quos, tanquam veneno infectos
enecat, dum ei obediunt, & cupiditatibus, & à Paulo dicitur
omnium malorum radix, & tamen ipsa eadem est quæ reme-
dium afferat si diuidatur in pauperes, vt Christus docuit, fa-
cite vobis amicos de mammona iniquitatis, vt cum defece-
ritis, recipiant vos in æterna tabernacula. Audi quæso confi-
lium vtile, Damnatus es in pecunijs tuis, redime te pecunijs
tuis, de instrumento Auaritiæ, & libidinum fac instrumentum
misericordiæ.

1. Tim. 6.

Aliqui pro-
digi cū mun-
do Auari cū
Deo.

Nonò,

Nono dicendum est mundanos homines, esse mundo, ac Dæmoni prodigos, avaros Deo. Exod. Pro vitulo aureo, idest, Exod. 31. pro Idolo dederunt aurum, & gemmas, quæ nescio, an vero Deo pro pauperum necessitatibus obtulissent.

Decimo Petrus Chrisol. manus (inquit) pauperis, finis est Abraham, ubi quicquid pauper acceperit mox reponit. Thesaurus cæli est manus pauperis, quod suscipit, ne pereat in Terra reponit in Cælum, da ergo homo pauperi terram, vt accipias cælum, da nummum, vt accipias regnum, da micam, vt accipias totum, clamat Deus misericordiam volo. Discurus causam, in iudicio Dei, patronam tibi misericordiam assume, & misericordiam consequeris]

De Ieiun. et ele. ser. 8. Misericordia patrona apud Deum.

Vndecimo Deus ad Isaiam loquitur, clama, ne cesses, eratq; adeo iratus, vt nec ieiunijs eorum placari vellet cum dicerent, quare ieiunauimus, & non aspexisti; humiliuimus animas nostras, & nescisti? Quid ergo ad auertendam Dei iram superest remedij? ipsemet Deus docet frange esurienti panem tuum, & egenos vagosque induc in domum tuam, &c. & subdit. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum; Tunc inuocabis, & ego exaudiam.

Isa. 50.

Ad Dei iram auertendam.

Duodecimo affert eleemosyna magnam animæ securitatem, & quamuis de sua salute in hac vita, nemo possit esse securus. Est tamen eleemosyna magnum huius salutis indicium. Tob. Eleemosyna à morte liberat, & facit inuenire misericordiam, & vitam æternam; Vide quantum priuilegium. Quod si afferas Paulam dicentem si distribuero omnes facultates meas in cibos pauperum charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Respondeo loqui Paulum ex quadam positione, nempe si ita eueniret; Ego autem dico vix hoc futurum Eccl. à misericordibus omnia hæc auferentur, & in delictis non volutabuntur.

Securitatem animæ affert.

1. Cor. 13. Eccl. 23.

Decimotertio, D. Paul. citat Christi sententiam beatius esse dare, quam accipere; res est planè illustris dare, in qua tota natura nobis præbet exemplum, Cæli dant lumen, & alias occultas vires, ignis calorem, aer, auram spirabilem, Terra tot fructus, mare tot pisces, animalia dāt lanas, lac carnes; pater æternus dat filio suam naturam pater, & filius eandem Spiritui sancto; Tota Trinitas homini tot creaturas contulit, filius nostræ naturæ suam personam, dat nobis in venerabili sacramento suū corpus, communicat cælestem gratiam, multiplicia donā. Turpissimum igitur sit, si nos qui ab omnibus creaturis, & Deo tam multa

Beatius est dare, quā accipere. Act. 20.

Exemplum.

multa recipimus non etiam discamus, largiri, non habentibus, quæ possumus.

Eleemosyna
cum verbo
Dei iungenda.

Decimoquarto, Concionator perinde est, ut qui adornat conuiuium, & inuitat multos, ad ipsum pertinet proponere in mensa varios cibos, & scite paratos, ut conuiuia vescantur, hoc igitur ad me spectat, sed cibus sine potu vix placet, potus est, mensa iudice, pium eleemosynæ opus, quod mirifice adiuuat comestione, solet autem in conuiujs, magna cura adhiberi, ut vinum exhibeatur eximium, hoc vero ad vos spectat, ut ad me de cibarijs prouidere, ergo ut vobis, quæ propono cibaria proficiat, bibite alacriter, & haurite de optimo vino.

Excusant alii
qui filios.
Escr. 4.

Decimoquinto, aliqui sunt, qui filijs carent, & tamen sunt auaritia dediti nesciunt cui congregant, quod apud Salo: dicitur, quid pessimum, Considerans (ait) reperi, & aliam vanitatem sub sole, vnus est, & secundum non habens (id est heredem) & tamen laborare non cessat, nec satiantur oculi eius diuitijs, nec recogitat dicens, cui laboro? Dices, si prolem Deus concederet, ego libenter largissimam offerrem eleemosynam. Audi quæso quisquis es. Ut video haud maioris Deum facis, quam hominæ, quasi vero contrahendum sit cum Deo, velut cum homine certis conditionibus. Ne quæso dicas, do, ut des, irreuerenter cum Deo, ita te geris, sed audi me quæso. Da prior, deinde ora Deum, ut si ad eius gloriam tuamque cessurum sit salutem, quod concupiscis obtineas, & si res ad votum cesserit, age gratias, sin aliter, non deerit in cælo palatiū, sicut Romano Ciui contigit, qui templum S. Mariæ Maioris, extruxit, & Beatissimam Dei matrem heredem instituit.

Eleemosyna
cum Ieiunio.
Chrisol. de
fec. & ele.

Decimosexto, Pet. Chrisol. Talis est (inquit) eleemosyna comparata ieiunio, quale est Ver telluri, oleum lucernæ, sol Dici, anima corpori, quia sicut sine anima perit corpus, sine oleo lucerna extinguitur, sine verè tellus non germinat, sine sole non est dies, sic ieiunium, & oratio absq; eleemosyna, sed sicut in verè floret tellus, cum oleo splendet lucerna, ad presentiam solis fit dies corpus cum anima viuit. Ita ieiunium, & oratio cum eleemosyna.

Ioannis eleemosynarij
sententia.

Decimosextimo, S. Ioannes appellatus cognomento Eleemosynarius Patriarcha Antiochenus, vocare solitus fuit pauperes, dominos suos, quia ipsi ei opem ferre possent, ne à Dei regno excluderetur.

D. Francisci
sententia.

Decimooctauo, D. Franciscus teste Bon. in eius vita fratribus suis solebat dicere, ut nullo modo eleemosynas mendicare erubescerent, quia maiora ipsi largiebantur, quam acciperent, & dantes

dantes ipsi copiosius ditabant, & dicebat hanc esse nobilem, prodigalitatē, quæ pro pane, diuinum redderet amorem, ut si quis pro pane daret aureos decē, & addebat eo tempore, quo refrigebat hominum charitas, Mendicantium religiosos ordines institutos, diuino consilio, & beneficio, ut hac occasione, homines diuina charitate ditescerent.

Decimonono, Nescio an audiueritis aliquando discrimen, quod inter Dialecticam, & Rhetoricam aliqui Philosophorum constituerunt Illa comparatur manus constrictæ hæc dilatata. Ita video in danda eleemosyna placere aliquibus ut sint dialectici, magis quam Rhetores. Certè in hac nostra schola Rhetoricam facultatem profitemur non Dialecticam. Itaque seruandū est, quod de muliere forti prædicat Salomon, manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pauperes.

Vigesimo, Diuites auari similes sunt Ericio, qui ingressus forramē, in quò bestiolæ, quædā latebant, inflatus, ac spinas erigēs & per cauū illud incedens dicebat, qui manere potest maneat eo pacto, expulsis contubernalibus solus domicilio fruitur. Ita planè dicere possumus aliquibus auaris, assiduè coaceruatibus opes, nunquid vos soli regnabitis super terram? nullusnè reliquus erit pauperibus locus? Verum est tamen etiam illud, malè cadere ouibus inter spinas, facilius, erit, ut de lana sua, aliquid spinis adhareat, quam pabuli quicquam ipsæ inueniant.

Vigesimo primo, vereor ne aliqui vestrum similes sint equis conducticijs, qui assueti calcaribus, quamuis vrgeat eques vix ab assueto gressu dimouentur. Ita quidam toties audierunt Concionatorem, eleemosynas flagitantem, ut iam callum in auribus obdlexerint.

Vigesimo secundo, Serapion fuit adeo in pauperes pius, ac liberalis, ut omnia dederit solam sibi vestem reseruans, & librum Euangelij, quem legeret, deinde etiam vestem donauit, & seminadus incedens rogatus, quis eum veste nudasset, manu librum Euangelij ostendens, En (inquit) qui me spoliavit. Rursum etiā librum vendidit, ut pecuniam pauperi largiretur, dicebatque illius se libri lectione multis rationibus, ita se ad misericordiam impulsū, ut etiam ipsum librum in eundem finem diuendere placuerit.

Vigesimo tertio, vellem à vobis scire, utrum sit magis rationi consentaneum, ut diues quærat pauperem ad erogandam ei eleemosynam, an pauper diuitem ad petendam. Mea quidem sententia equius videtur primum, quis enim dubitare queat longè

Discrimen inter Rhetoricum, & Dialecticum.

Auari similes Ericio.

Isa. 5.

Exemplum Serapionis.

Diues quærat potius pauperē, quā contra.

Ho. 33. &
sequent.

Prou. 22.

Habitus dādi
eleemosynā.

Exemplum
B. Catharinæ
Senensis.

Ser. 5. de
uer. Dom.
In cap. 7.
Eccles.

longè plus diuitem . lucrari dando , quam pauperem accipien-
do , vide Chryf. Vera ait eleemosyna est sic dare , vt gaudeas te
dare , putans te accipere magis quam dare , non enim tam pau-
peribus , quam nobis profumus plura accipientes , quam dan-
tes] in Prou. dicitur diues , & pauper obuauerunt sibi , vtriusq;
operator est Dominus , quæso te vter fortunator in hoc occur-
su est? sine dubio diues , quia pauper Christum representat , &
Christo datur quicquid in pauperem erogatur .

Vigefimoquarto , cuperem ipse scire , & optarem vos , id etiā
nosse , vtrum habitum illum dandi eleemosynas adhuc vobis
comparaueritis . Vnde hoc (inquires) sciri potest ? Aristotelis
sententia est , signum possidentis habitum , esse facilitatem ope-
randi , In promptu iam est modus faciendi periculum , si facile ,
ac promptè dabitis , quod peto , signum habitus est , nec opus
erit , vt ego multum vos incitem , quod si nondum habitum estis
consequuti , quid iā remedijs? certa eiusdē est Arist. sentētia per
frequentatos actus acquiri , & perueniri ad habitum , date ergo
vt aliquando perueniatis , sicut fabricando fabri fiunt homines .

Vigefimoquinto , Beata Catharina Senensis , quæ ad pauperes
cor habebat pietissimum , cum aliquando roganti pauperi ,
nil quod donaret , haberet , domi diligenter querens paruulam
argenteam crucem inuenit , quam inopi continuò porrexit ;
Noctu Christus ei apparens , ostendensq; illam crucē , In die (di-
xit) iudicij , se crucem illam publicè ostensurum , in testimoniū
pietatis sicut , & D. Martino apparuit , veste indutus , qua pau-
perem contexerat .

Vigefimosexto , August. Mendici (ait) Dei sumus , vt agnoscat
ille mendicos suos agnoscamus nos , & nostros .

Vigefimosextimo , Ambr. in illud sicut aqua extinguit ignem
ita eleemosyna resistit peccatis . comparat eleemosynam aquæ
baptismi . Eleemosyna , inquit , quodammodo est aliud animarū
lauacrum , vt si quis fortè post baptismum humana fragilitate
deliquerit super sit ei , vt iterum eleemosynis emundetur .]

Ad Idem alia dicta . Cap. VIII.

Videbor fortè alicui prolixior si assignatis pluribus locis
adiungamus , & alios , verum quoniam hæc non doctrinam
continent , quæ Concionatorem in suo munere erudiant , sed for-
mulas solum eleemosynæ commendandæ , non est quod lectorē
in legendo retardent , satis erit cum concionem est habiturus
Ecclesiastes aliquid ex his eligat , nisi melius quid in mentem
venerit , facile crediderim non futurum superfluum laborem ,
his,

his, qui eadem in Ciuitate per multos annos Concionari, consuetudinem hanc eleemosynam commendandi, seruare debent, vt ego ipse Romæ sum expertus, propterea addemus & alia quæ occurrunt.

Primo, Christi verbum est, Quod superest date eleemosynam. Sed aliqui statim fortè dicent, mihi nihil superest, multa potius defunt. Hæc vox posset nasci ex cupiditate, cui nihil est satis etiam si omnium opes in vnum congerat. Vnus Pelleo iuueni non sufficit orbis (ait Poeta) sanguifuga est auarus, qui semper ait, affer, affer. Sed si liber, date mihi hanc facultatem, concredite mihi clauas, vt solum ex arcis, extraham superuacanea, & ego promitto me ex necessarijs nihil dempturum, me tamen plurima lucraturum spero in gratiam inopum, & magnum vobis quæstum facturum.

Secundo, aliqui ab eleemosynis tribuendis, filiorum charitate se retardari dicunt, quibus seruare suas pecunias volunt. Certè non veto quin filijs necessaria prouideatis. Sed inter filios moneo vt etiam Christum numeretis. August. audi, Christus petit, & non accipit, & dicis: ecquid seruo filijs meis? Christum illi oppono, filios suos mihi reponit, ista ne verò magna iustitia vt habeat vnde luxurietur filius tuus, egeat Dominus tuus? non legisti, Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis? non aduertisti, Quod vni ex minimis meis non fecistis, mihi non fecistis, non legisti, non timuisti? Ecce quis eget, & filios tuos numeras, postremò numera filios tuos, adde vnum illum inter illos Deum, vnum habes, sit ille secundus, duos habes sit ille tertius, tres habes sit ille quartus.

Tertio, aliqui dum viuunt eleemosynam pauperibus denegant, vana quadam spe delusi, quod in morte sua pauperes heredes faciant, sed sancta Lucia matri suæ dixit, non esse magnum momenti, vt quis ea Deo offerat in morte, quæ secum ferre non potest, & velit, nolit sit relicturus, & addit facem accensam, vt lucem præbeat, præ se, non retro esse ferendam. Itane tunc vis esse cum Deo liberalis, cum eris saccus vermiû? & non aduertis non esse bonum negotiari in nundinis; quando iam est finitus mercatus, & elapsum opportunum nundinarum tempus?

Quarto, ego arbitror inter miracula maximum esse, mortuos suscitare, hoc miraculum à vobis hodie expecto, non temerè loquor. An non sunt pecuniæ mortuæ, quæ in arcis, & marsupijs occlusæ seruantur, communis hic est loquendi mo-

B b b dus,

Luc. 11.
Lex Christi.

Christo datur eleemosyna in pauperes.

De discipl. Christi. c. 8.

Memoria mortis.

Eleemosyna est miraculū magnum.

duc, educite iam è sepulchris mortuos, vt per vos viuant, & pauperes per illas viuant, & vos etiam apud Deum viuatis.

Locus Prou.
de muliere
forti.

Prou. 31.

Quinto, libenter docerem vos hodie quoddam opus, oppido nobile, quod celebrat Spiritus sanctus in Prouer. De muliere forti illa cuius pretium procul, & de vltimis finibus est, quod nam est hoc opus? quæ fuit lanam & linum, & operata est consilio manuum suarum. Ita ne? tam magnum quid est hoc? Ita planè accinxit fortitudine lumbos suos, & roborauit brachium suum, manum suam misit ad fortia; & quidnam tandem istud est? Digiti eius apprehenderunt fusum, nendi laborem inter fortia, & heroica facta enumerat. Quid autem intelligat mox subdit, Manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pauperem. Non pudeat, fortes viros opus hoc exercere; summa est enim animi fortitudo non esse pecuniarum seruum, sed eis dominari.

Natura horret vacuum.

Sexto, natura omnino vacuum horret, & ne vnquam tale quid eueniat, miranda præstat quadam. At multo magis Gratia vacuum horrere debet, certè inter familias inopum, est inuenire multam inanitatem, cum non habeant cibos, vestes, pecuniam ad vitam tuendam. Vestrum est ò diuites, implere vacuum. Ac sanè portentum est, gratiam id in homine non efficere, quod in rebus sensu carentibus operatur natura. Neque timeas ò diues, ne ex largitionibus fiat in tua domo vacuitas, adeò enim te amas, vt non appareat huius rei periculum, vtinam ex charitate vacuum fieret, Deus enim multis bonis cumulatè replet.

Musica est
verbum Dei
cum eleemo-
syna.

Septimo, cum ad templum diebus festis convenimus, & ad Concionem, perinde est, atque ad suauem musicam accedere, quæ constat ex vocibus & instrumentis musicis, meum est vocibus canere, vestrum est instrumenta pulsare; ego concionando, vos instrumenta tangendo. Non reddunt autem suauem harmoniam paruula pecuniola, nisi sint eis similes, quas inops illa Euangelij vidua in gazophylacium misit, meliorem efficiunt aurei, sic fiet illud, Sumite psalmum, & date tympanum, psalterium iucundum, sed cum cithara.

Psal. 80.

Exemplum S.
Ludouici.

Octauo, Ludonicus sanctissimus Rex Gallia, cum esset valde pauperum amicus, volebat inter prandendum, eorum aliquos sibi presentes semper adesse, qui etiam & ipsi vescerentur, quibus de regia mensa cibos ministrabat, ita credo, imaginabatur Christum se habere conuiuiam, solebat etiam sæpe dum famuli pranderent, ipse suis manibus pecunias ex-

peccantibus distribuere pauperibus, & illos esse dicitabat suos milites, qui regnum defenderent, & se idcirco illis stipendia soluere.

Nono, Iustitia in æqualitate sita est. Dubitatio suboriri posset, quomodo ergo Deus iustus, vni multa bona concessit, alteri paucissima. Responso est, Deum ex magna providentia, voluisse aliquos esse diuites, alios pauperes, cuius rationes, & causas nunc assignare non est necesse, illud dicamus Deum dedisse aliquibus vberem rerum copiam, vt non ipsis solum esset vsui, sed toti familiæ hominum, hac enim ratione rectè æqualitas constituitur, vt Paulus ait, In præfenti tempore, vestra abundantia, illorum inopiam suppleat, vt & illorum abundantia, vestræ inopiæ sit supplementum, & fiat æqualitas.

Decimo, in morte non proderunt opes & amici, sed misericordia, & pietas. Scribit parabolam Dam. in vita Barlaam, & Iosaphat, cuiusdam qui tres habebat amicos, duos semper magni fecerat, cum tertio modica erat illi familiaritas, contigit, vt ante Imperatoris tribunal vocaretur, rationem redditurus decem millium talentorum, qui in angustijs positus, cum ad primum amicum confugeret, vt sibi ferret opem, molesto reiectus est responso, quasi eum vix nosset, obtulitq; ei nescio quas vestes, perrexit ad secundum, à quo etiam durè acceptus, solum audiuit se ei comitem futurum in via, sed statim relicurum. Tandem etiam tertium adiit, cui valde pauca beneficia contulerat, hunc verò, sibi valdè fauentem reperit, explicat Barlaam parabolæ sensum. In morte futurum, vt omnes diuitiæ nos deserant, quas tamen tanto amore profecuti sumus in vita, vix inutiles quosdam panniculos, ex omnibus bonis ad sepulchrum delaturos, hic erat primus amicus. Item omnes consanguinei, & familiares nos deserent, tantum poterunt cadauer comitari, hic erat secundus. Tertius qui nos consequitur, & ante Dei tribunal causam nostram defendit, sunt bona opera, quæ præsertim in pauperes contulimus.

Vndecimo, magnam debent præbere consolationem viris ad misericordiam propensis, verba Hieron. & August. Illius testimonium est, nunquam memini me legisse, mala morte defunctum, qui libenter opera charitatis exercuit, habet enim multos intercessores, & impossibile est multorum preces non exaudiri. Huius verba sunt, sola misericordia ad Deum de-

Eleemosyna facit iustitiã & æqualitatem.

2. Cor. 8.

In morte eleemosynæ profunt, non opes.

Hieron. ad Nepot. August ad fratres in her. ser. 44.

ducit hominem, sola Deum deducit ad hominem, numquam vidi piū hominem mala morte finiri.

Insignia nobilium, opera misericordie. *Prou. 3.*

In epist. ad Philipp.

Luc. 6.

Misericordia expugnat cælum.

Hom. 1. in epist. ad Rom.

Diues auarus. De Nabu. the c. 4.

Auari quibus similes.

Duodecimo, opera misericordie sunt insignia, & ornamenta eorum, qui filij sunt nobiles, & illustres Dei. Est ipsa eleemosyna torques aurea: A Salomone dicitur, Eleemosyna & fides non te deserant, sed appende illas collo tuo. Quæ verba explicans Chrysofost. Sicut, ait, filij Principum torques aureas, & catenas gemmis ornatas collo appendere solent in signum nobilitatis, ita planè qui filiorum Dei adoptione gaudent, libenter his opibus & ornamentis fulgent, tanquam filij eius, qui misericors est. Elote (ait Christus) misericordes, sicut & Pater vester misericors est.

Decimotertio, est eleemosyna validissima ad cælum expugnandum, non solum quærit vt facit ieiunium, non solum petit vt oratio, sed peruenit ad ipsas Paradisi fores, & magnavi pulsât, adeo vt statim ad aperiendum Angeli accurrant. Illa moneta quam pauperi porrigis, statim in prægrandem malleum vertitur, quo cæli ianua percussa panditur, sicut quandoq; nobilis quispiam quæritur, nec inuenitur, licet sit in suo palatio vocatur & non respondet, sed vbi palatii fores vehementius pulsantur; statim ad fenestram accurrit, & si non statim palatium iubet aperiri, respondet tamen. Ita facienti eleemosynas, si non continuò Deus cælum dat, non deerit interim diuina consolatio, & fauor de cælo.

Decimotertio, Chrysofost. his qui dolent non statim sibi à Deo reddi eleemosynarum mercedem (ait) sceleratores libentius pecunias suas sceleri dare his, qui non cito reddant, quia sciunt ex mora temporis scelerata crescere; ita maior erit misericordie merces, si post mortem reddatur.

Decimoquinto, Ambr. noui ego ait diuitē in agrum proficiscentem, panes breuiores Vrbe delatos numerare solere; vtq; pro numero panum estimaretur quot dies in agro futurus esset, nolebat obsignatum aperire horreum, ne quid de condito minneretur, panis vnus singulis diebus deputabatur, qui tenacem vix satiare posset. Comperi etiam viri fidem, si quando ei ouum esset appositum, conqueri quod pullus esset occisus, subdit Ambr. hoc ideo scribo, vt cognoscatis vindicem esse Dei iustitiam, qua lachrymas pauperum vestro viciscatur ieiunio.

Decimosexto, aliqui auari diuites similes sunt quibusdam vasis fictilibus omni ex parte clausis, modicam tantum rimulam

milam in fronte habentibus, per quam pecuniæ facili negotio intronmittuntur, sed peragrè quicquam extrahitur, ubi verò vas plenum fuerit, frangitur, vt pecuniæ depromantur, sic auarus ad recipiendas pecunias habet expeditissimas manus, ad erogandas pauperi agras, ac debiles, sed in morte velit nolit, omnia effundet, ex quo vulgari versiculo carpitur, Auarus nisi cum moritur, nil rectè facit.

Decimoseptimo, Diuus Franciscus antequam religiosam vitam aggrediretur, valde ad inuandos egenos pronus erat, adeo vt velut nomine prodigalitatit fuerit à patre coram Episcopo Assisij accusatus. Aliquando petenti pauperi ob amorem Dei, cum nil dedisset, conscientia stimulante, non solum reuocauit, & elemosynam tribuit, sed ex eo tempore statuit, numquam se deinceps negaturum. Hic primus pietatis ardor, videtur mihi fuisse maximæ sanctitatis fundamentum, ad quam euectus est.

Decimooctauo, vos qui habetis libros rationum, dati, & accepti, vellem scire, ubi nam elemosynas scribatis, inter ea ne quæ expenditis, an quæ acquiritis? Dubium est probabile, quia dantes ditescitis ita, vt aptius inter accepta referri debere, iudicem, cum longe plus pauper det, quam recipiat, sed puto aliquos, hac se cura liberare, cum adeo modica præbeant egentibus vt pudeat, ea in codicem referre.

Decimonono, commendo vobis hodie charissimi, amore huius pauperuli, qui in cruce pendet nudus, vulneratus, felle, & aceto potatus, pauperes, & scitote esse fratres eiusdem Christi, ipso dicente, Quod vni ex minimis fratribus meis fecistis, mihi fecistis.

Vigesimo, Cosmas Mediceus, qui fuit Magnorum Ducum Hetruriz primus, multa expendebat, vt opem afferret egentibus, cuidam igitur ex familiaribus, eum nimis liberalem appellanti, respondit, se in libro initarum cum Deo rationum, dati, & accepti, numquam potuisse, eo peruenire, vt quæ deberet Deo solueret, nam quo plura dabat, etiam eo plura recipiebat, semperq; inueniret se debitorem. Deum verò creditorem, magnifica plane oratio, & digna summo Principe; quam videbatur ex sancto Nazianzeno didicisse, qui, numquam inquit Dei liberalitatem, & beneficentiam vinces, quamuis omnium tuarum facultatum iacturam

Exempli S.
Francisci.

Libri ratio-
num.

Pauper Chri-
stus in Cru-
ce.

Exemplum
Cosmæ Medi-
cei.

Oratione de
amore paup-
rum.

Ibidem.

curam feceris, quamvis te etiam facultatibus adieceris, nam hoc quoque ipsum accipere est; Deum aliquid nobis donare, & addit Nazianzenus duas similitudines preclaras, unam ymbrae, quae numquam potest corpus praegredi, cum simul ea ad progressum corporis progrediatur. Alteram capit super quod membra caetera, nunquam possunt excrecere, cum quantumvis illa augeantur, semper caput item attollatur atque superstet.

Eleemosyna
signu electo-
rum.
ad Col. 3.

Vigesimo primo, misericordiam, & pietatem esse propriam virtutem sanctorum, & signum praedestinationis. Paul. docet: Induite vos sicut electi Dei sancti, & dilecti viscera misericordiae nota titulos, electos vocat & sanctos & dilectos.

Luc. 6.

Vigesimo secundo, si quis vellet a Deo dona, habet a Christo doctrinam. Date, & dabitur: sunt duo quasi fratres uterini (Date, & Dabitur) unus ab altero non potest separari, si ex tua domo discedat unus qui est Date, etiam alter cuius nomen est Dabitur, non manebit, Nolite separare, quos Deus coniunxit.

*Hom. 2. in
Diu. Aug.*

Vigesimo tertio, Basil. Vidi (ait) ego multos ieiunantes, orantes, suspirantes, Denique sine sumptu pietatem ostendentes, egenis vero, ne obolum praebentes, quid his caetera virtutum, diligentia prodest? non propterea regnum Dei consequentur.

*Eccli. 35.
De amore
pauperum.
Ser. 1. de
Collectis.*

Vigesimo quarto, Deus praecipit ut in omni dato hilarem facias vultum tuum: Optime Nazianz. beneficentiae gratia, promptitudine geminatur. Leo, nobis praestamus, inquit, quod alijs erogamus.

*Hom. 2. in
die.*

Vigesimo quinto, Basil. contra eos qui sua in vanis sumptibus expendunt, Quid miser (ait) iudici respondebis? parietes vestis, homines non vestis? equos phaleris ornas fratrem tuum laceris amictum pannis aspernaris? Frumentum retinendo perdis, esurientes non respicis? aurum in terram condis & oppressum non curas?

*Hom. 48.
in Gen.*

Vigesimo sexto, Chrysostomus omnia faciamus ne alibi egeni simus futuri: nam quae utilitas in aliena regione multas divitias relinquere, in patria autem necessarijs carere? Itaque oro festinemus, dum adhuc tempus est, ut illuc transferamus, etiam quae in hac aliena habemus. Facilis transvectio est, securè illuc transferimus, & in thesauro indepraedabili reponimus, quaecumque per pauperum manus praemitti-

mittimus.] hæc ille.

Vigesimo septimo, Bonauen. cum occurreret (ait) Franciscus cuidam pauperi satis misero, ad socium dixit, Oportet vt mantellum meum reddamus pauperulo huic, nam ipse est, mutuo enim ipsum accepimus donec pauperiorem inuenire contingeret, & socio obfistente dixit, pro furto mihi reputo à magno eleemosynario imputandum, si hoc quod fero non dederò magis egenti.

Vigesimo octauo, quæso vos, semper ne oportebit me vt gere ad eleemosynas conferendas? nolim vos boues imitari, qui nisi stimulis vrgeantur vix mouentur. Vestra vos charitas, vestra pietas vehementius incitet. Zaccheus ad Christi præsentiam ita commotus fuit, vt diceret: Ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus, & si quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum, bene, & vos dimidiam partem pecuniarum possitis sine scrupulo extrahere earum, quas crumena conseruat. Hactenus dictum sit de hoc opere & vsu eleemosynas commendandi tam illustri, & vtili. Libet postremo loco, hic admonitiunculam adijcere.

Cauendum esse diligenter Concionatori, ne detrimenti quippiam apud ipsum hac in parte, intentionis sinceritas patiat, ex aliqua fortassis aura populari, verendum est enim, ne ex hoc nominis sui prædicationem appetat in Vrbe, sine aduerti quosdam gloriari & iactare magnas quas colligunt eleemosynas, maioresq; quam alij, periculum plane est, ne charitas degeneret in vanitatem, & videat diligenter, ne sibi illud conueniat, neque inter eos numeretur, de quibus dicitur: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Non tam parui faciat futuram quam à Deo sperare potest mercedem, pro hac erga pauperes exhibita misericordia, si solo Dei amore id faciat, & pietate erga inopes, qua Deus tantopere delectatur, vt pro leui aura, & inani gloria velit eam amittere, & damnum inde reportare vnde multum lucri referendum fuit. Optimum consilium darem, vt omnem adhibeat diligentiam, & media exquirat, quibus ad hoc tam sanctum opus alios excitet. Sed neque in suggestu, neque extra illud, copiosas eleemosynas quæ sunt prædicet, ad omne periculum inanis gloriæ euitandum, cui facile est subiacere prædicatores, cum res egregiè succedunt. Illud etiam cauendum est, ne in hac pauperum commenda-

Bbb 4 tione

In vita S.
Francisci.
c. 8.

Exemplum
Zachæi.
Luc. 19.

Admonitio,
vt in hoc o-
pere vanaglo-
ria fugiatur.

tione aliqua scurrilia afferantur, habent quidem hic locum dicta quaedam hilariora, tum quia reficiunt nonnihil fessum auditorem. Tum quia odiosam naturæ nostræ corruptæ, rem, tamquam condimento mitigant, tum quia hilaritas dilatat homini cor, & est quasi clavis liberalitatis, lubentius enim nostra damus, cum hilares sumus quam tristes, tamen ubique & semper meminisse nos oportet, & maiestatis loci in quo sumus, & personæ quam sustinemus.

In media Concione, vel alijs locis quadam monenda ad Christianam vitam praxim pertinentia.

Cap. I in X.

Absoluta priore Concionis parte, dum elemosynæ conquiruntur, ut moris est, in pluribus locis, solent aliqui Concionatores cum fructu, non quidem semper, aliqua tradere monita pro suggestu, quæ ad cultum Christianæ pietatis, & vitæ spiritualis praxim faciunt. Arbitror me adiuventi aliquid, futuris Concionatoribus allaturum si in hac tertia parte quam dixi, ut appendicem hic additam, summatim capita quaedam recensuero, aliquarum rerum, quas commodè proponendas censeo. Quod ut facerem duæ me res impulerunt, primum quod videam, rarè à plerisque Concionatoribus hæc afferri, vel quia forte minutiora videantur, vel quod non faciè sit, huiusmodi monitis locum inuenire in Concionibus quas multa rerum aliarum eruditione replent, aut verborum copia, & florida ornant eloquentione, cum tamen quæ hic afferemus, & magis quam cætera necessariam continent doctrinam, & ad profectum Christiani populi maximè opportuna videantur. Secundo, quod multorum annorum quibus in hoc munere sum versatus experientia rerum magistra didici, ex huiusmodi monitis, plus sæpè utilitatis existere, quam ex reliqua Concione tota, & ipse sum testis, ea grater, audita, & scriptis etiam à multis fuisse excepta. Neque hic à me expectet aliquis seriem omnium, quæ ad hanc praxim referuntur, aliqua proponam, eaq; simplici stylo, & valde familiari, quemadmodum etiam populo proponenda videntur. Neque est animus ita hic scribere omnia, eo modo quo populo in suggestu proponerem, sed insinuare solum, & Concionato-

ris